

Література

1. Завадинська О.Ю., Русавська В.А. Стратегії інноваційного розвитку підприємств ресторанного бізнесу. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2018. Вип. 54. С. 94-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2018_54_16
2. Семенова В. Г. Інноваційний розвиток підприємств в контексті диверсифікації діяльності. Вісник соціально економічних досліджень. 2019. № 2–3. С. 219–226.
3. Хаустова В. Є., Мушнікова С. А. Диверсифікація та інтеграція: домінуюча роль в процесі розвитку підприємств в неотехнологічному середовищі. Економічний вісник. 2020. № 4. С. 163–169.
4. Хаустова В. Є. Диверсифікація і інтеграція як форми забезпечення стратегічних орієнтирів управління розвитком підприємств. Бізнес Інформ. 2020. №12. С. 482–494. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-482-494>
5. Салімон О. М., Сидоренко Т. М., Бондаренко В. А. Формування стратегії диверсифікації послуг готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах. Журнал «Наукові інновації та передові технології». 2022. No 2(4). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/1052>

Осипенко С.О.,

к.е.н., ст. викладач

Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) – це концепція управління, в рамках якої компанії інтегрують соціальні та екологічні проблеми у свої бізнес-операції і взаємодіють зі своїми зацікавленими сторонами [1].

КСВ в умовах широкомасштабної війни набула нового змістовного навантаження як для суспільства в цілому, так і для співробітників кожного окремого підприємства та організації. Адже розуміння суспільством того, що не лише держава, а й бізнес виділяє кошти на підтримку Збройних сил України, територіальної оборони, допомогу внутрішньо переміщеним особам, територіальним громадам, які постраждали від бойових дій або ракетних обстрілів об'єднує країну в боротьбі за незалежність. Також це забезпечує можливість бізнесу і надалі існувати та розвиватись та знаходити шляхи подолання економічної кризи.

Щодо співробітників підприємств та організацій, то відкрита проукраїнська позиція роботодавця, його причетність до відбудови країни дає

певне відчуття стабільності, підтримує командний дух, а також стимулює до більш активної громадської позиції.

Отже КСВ на сьогоднішній день є невідмінною частиною менеджменту, як великих бізнесових структур, так і не великих підприємств та організацій. Відповідно в умовах повномасштабної війни стратегія КСВ підприємств має більш розгалужену структуру.

Так внутрішня стратегія КСВ включає: створення безпечних умов праці (наявність укриттів, можливість віддаленої роботи тощо); стабільність і гідний рівень заробітної плати; гарантування медичного та соціального страхування; посилення інвестицій в людський капітал; систематичне надання матеріальної, фінансової, психологічної підтримки не тільки тим працівникам, які постраждали від бойових дій, а й тим які даної підтримки потребують.

Зовнішня стратегія КСВ передбачає: надання спонсорської допомоги та благодійність; сприяння охороні природного середовища; продуктивна взаємодія з державними органами влади та місцевими органами самоврядування; готовність допомагати у кризових ситуаціях іншим інституціям; відповідальність перед споживачами (якість продукції, товарів та послуг; відмова від співпраці з рф та її союзниками; тощо).

Література

1. Кузнецов В. КСВ воєнного часу. Топ-10 компаній <https://www.dsnews.ua/ukr/reitingi/ksv-voyennogo-chasu-top-10-kompaniy-22122022-471409> (дата звернення 16.09.2023 р.)

Піскун А. В.,
к.е.н., ст. викладач
кафедри менеджменту організацій
Одеський національний економічний університет

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОЛОГІЧНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Негативна дія підприємств на навколишнє середовище приводить до знищення природних ресурсів та зниження якості життя. В таких умовах оцінка ефективності екологічно-економічної діяльності господарюючих суб'єктів є важливим кроком до стійкого розвитку.

Існують наступні сучасні підходи до оцінки ефективності господарюючої діяльності з екологічним аспектом [1-2]:

1. Використання ринкових цін для оцінки дії на товари та послуги:
  - Метод втрат доходу.
  - Оцінка скорочення строків служби майна.